

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI VALTIONAVUN MYÖNTÄMISESTÄ ELÄIMEN OMISTAJALLE NAUTOJEN, LAMPAIDEN, VUOHIEN, SIKOJEN JA SIIPIKARJAN RAATOJEN KERÄILYSTÄ JA HÄVITTÄMISESTÄ AIHEUTUVIIN KUSTANNUKSIIN

Taustaa

Muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1774/2002 (myöhemmin sivutuoteasetus) tarkoituksena on luoda eläimistä saataville sivutuotteille säädöspuitteet ihmisten ja eläinten terveyden turvaamiseksi. Asetuksen keskeisenä tarkoituksena on itsestään kuolleiden eläinten ja kaiken hävitettäväksi määrätyn aineksen poistaminen ravintoketjusta sekä eläintautien leviämisen estäminen. Tämä tarkoittaa sitä, ettei tilalla kuolleita eläimiä saa haudata maahan tai viedä kaatopaikalle, vaan ne on kerättävä ja hävitettävä polttolaitoksessa tai käsittelylaitoksessa. Poikkeuksena tästä ovat niin sanotut syrjäiset alueet, jotka sijaitsevat kaukana käsittelylaitoksista ja joissa eläintiheys on alhainen. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1374/2004) eläimistä saatavien sivutuotteiden hävittämisestä syrjäisillä alueilla sekä kuolleiden lemmikkieläinten hävittämisestä säädetään ns. keräilyalueista, joilla ruhojen hautaaminen ei ole sallittua.

Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos (EELA) teki v. 2004 sopimuksen Honkajoki Oy:n kanssa raatojen keräilyn ja hävittämisen järjestämisestä. EELA:n tehtävien siirryttyä Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle 1.5. 2006 lukien on sopimuksen toisena osapuolena ollut EELA:n asemasta Evira.

Nykytilanne

Nykyisellään valtionavustus nautojen, lampaiden ja vuhien raatojen (ns. 1-luokan sivutuotteet) keräilystä ja hävittämisestä myönnetään valtionavustuslain (688/2001) nojalla. Valtionavustuksesta eläimen omistajalle sikojen ja siipikarjan raatojen (ns. 2-luokan sivutuotteet) keräilystä ja hävittämisestä aiheutuviin kustannuksiin säädetään valtioneuvoston asetuksella (59/2004). Asetus on annettu valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla. Asetusta sovelletaan valtion talousarvion momentilla 30.30.01 (vuoden 2010 talousarvioesityksessä momentti 30.30.41) tiloilla itsestään kuolleiden tai lopetettujen sikojen ja siipikarjan raatojen keräilystä ja hävittämisestä eläimen omistajalle aiheutuviin kustannuksiin myönnettävään valtion avustukseen.

Tämän hetkisen sopimuksen mukaan tuottaja maksaa nautojen raatojen keräilystä ja hävittämisestä 88 euroa kuollutta eläintä kohden yli kuuden kuukauden ikäisten nautojen osalta. Alle kuuden kuukauden ikäisten vasikoiden keräily ja hävitys maksaa tuottajalle 55,00 euroa. Lisäeläimestä tuottaja joutuu maksamaan 40,00 euroa. Valtion tuki

on alle kuuden kuukauden ikäisten nautojen osalta 62,00 euroa, lisäeläimestä 45,00 euroa ja yli kuuden kuukauden ikäisten nautojen osalta 99,00 euroa kuollutta eläintä kohti. Korvamerkitsemätön pikkivasikka yli kolmen kuukauden ikäisen naudan kanssa kerätään veloitusetta. Vuohien ja lampaiden osalta valtion tuki on 100,91 euroa kuollutta eläintä kohden. Vuohien ja lampaiden raatojen keräilystä ja hävittämisestä ei tuottaja joudu maksamaan mitään.

Sikojen ja siipikarjan osalta vuoden 2009 alusta raatokeräilyn kustannukset noutokertaa (150 kg - 499 kg) kohden ovat 125,00 euroa, josta tuottaja maksaa 75,00 euroa valtion tuen ollessa 50,00 euroa. Tilalta kerralla noudettavien raatojen vähimmäismäärä on 150 kiloa. Alle 150 kilon noudoille ei makseta valtion tukea. Kustannukset yli 400 kilon ylittävältä kultakin täydeltä sadalta kilolta ovat 23,00 euroa, josta tuottaja maksaa 13,80 euroa valtion tuen ollessa on 9,20 euroa. Kaikki edellä mainitut hinnat ovat ilman arvonlisäveroa.

Vuoden 2010 budjettikirjan momentin 30.30.41 (Eräät korvaukset) mukaan valtion tuki on budjetoitu tuotantoeläinten raatojen hävittämiseen. Käytännössä keskeistä raatojen hävittämisessä on niiden keräily tiloilta. Keräily muodostaa myös merkittävän osan hävittämiskustannuksista. Näin ollen ehdotetun valtioneuvoton asetuksen mukaan valtion tukea tulisi voida myöntää sekä raatojen keräilyyn että hävittämiseen.

Valtion tukea käytetään eläinten omistajalle jäävien kustannusten osittaiseksi korvaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että itsestään kuolleet eläimet kerätään ja hävitetään sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaisesti. Vuodelle 2010 on valtion tukea budjetoitu raatojen keräilyyn ja hävittämiseen 4 miljoonaa euroa.

Ehdotettu muutos

Ehdotetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustusta tiloilla itsestään kuolleiden tai lopetettujen nautojen, lampaiden ja vuohien raatojen keräilystä ja hävittämisestä eläimen omistajalle aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi ehdotettuun valtioneuvoston asetukseen yhdistettäisiin nykyisen valtioneuvoston asetuksen 59/2004 sisältö valtionavustuksesta eläimen omistajalle sikojen ja siipikarjan raatojen (ns. 2-luokan sivutuotteet) keräilystä ja hävittämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Rahoitusvastuu asetuksessa tarkoitettua raatojen keräilystä ja hävittämisestä aiheutuvista kustannuksista olisi edelleen eläinten omistajalla. Valtionavustus keräily- ja hävittämiskustannuksiin toteutettaisiin myös nykykäytännön mukaisesti siten, että eläinten omistajalle annetaan hinnanalennuskorvaus, joka myönnetään Eviran kanssa asiasta sopimuksen tehneelle raatojen käsittelylaitokselle. Korvauksen myöntämisen perusteena on, että Eviran kanssa sopimuksen tehnyt laitos esittää dokumentit kerättyjen ruohojen jäljitettävyydestä ja muista valtionavun maksamisen edellyttämistä tiedoista ennen korvauksen maksamista.

Asetusehdotus ei oleellisesti muuttaisi käytäntöä valtionavustuksen maksamisesta nautojen, sikojen eikä siipikarjan raatojen keräilystä ja hävittämisestä, mutta asetusta tulisi selkiinnyttämään tuen maksamisen perusteita. Edellä mainittujen eläinten osalta valtion avustus olisi asetuksen mukaan korkeintaan puolet hävittämiskustannuksista. Vuohien ja lampaiden raatojen keräily ja hävitys tulisi tuottajalle osittain maksulliseksi. Tukea

lampaiden ja vuohien keräilystä ja hävittämisestä voidaan myöntää enintään 75 % EU:n valtiontukia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen N:o (EY) 1857/2006 artiklan 16 mukaan. Näin ollen ehdotuksen mukaan tukea voitaisiin maksaa vuohien ja lampaiden raatojen hävitykseen korkeintaan kolme neljäsosaa hävittämiskustannuksista.

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen antamisen jälkeen.